

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

„Krležine“ maturalne vrpce

4. stranica

Predaje maturalnih vrpca u HOŠIG-u

5. stranica

Kazališna sezona

9. stranica

Druženje uz koncert Klape Iskon

12. stranica

U zadnjoj minuti

O problemima odgoja i obrazovanja neprekidno se govori: djeca nisu dovoljno motivirana, ne zanimaju ih sadržaji jer svijet je drukčiji od onog u čemu žive, zbog silne administracije ni nastavnici više nisu motivirani, u zadnje je vrijeme i pedagoška struka postala manjkava, deficitarna. To je općenito stanje u odgoju i obrazovanju, a što je u narodnosnom odgoju i obrazovanju, bez čega je danas teško zamisliti opstanak narodnosne zajednice? U njegovanju narodnosnog jezika i kulture sve veću ulogu preuzimaju odgojno-obrazovne ustanove. Svjedoci smo nagle asimilacije u onim hrvatskim mjestima u kojima su zatvorene narodnosne škole ili dječji vrtići. Narečene teškoće ne zaobilaze ni narodnosne ustanove, neke su od njih i izraženije, npr. nedostatak odgojiteljica i nastavnika (sve je više takvih narodnosnih ustanova u kojima moraju uzimati u posao umirovljene pedagoge, kako bi osigurali stručnost). Za neke od problema na poticaj narodnosti država je donijela neke mjere, povećala narodnosni dodatak, studentima dodjeljuje ugledne stipendije. Hrvatska državna samouprava za rješavanje odgojno-obrazovnih problema prošle je godine utemeljila ustanovu (Hrvatski pedagoški i metodički centar) čiji bi najpreči zadatak bio izraditi strategiju hrvatskoga školstva u skladu s uputničkom, kurikulumnom reformom i pronaći rješenja na postojeće probleme zajedno sa stručnjacima. Konačno, rekla bih, u zadnjoj minuti, jer problemi se gomilaju već više od deset godina. Tu bih napomenula da je njemačka narodnosna zajednica mnogo prije provela istraživanje glede položaja i kvalitete svojeg odgoja i obrazovanja, izradila smjernice svojega školskog sustava, preuzela najviše ustanova u svoje ruke, dala izraditi mnoštvo stručnih materijala glede provjere kompetencije učenja narodnosnog jezika. Možda bi bilo dobro ići po njihovim stopama, da se ta zadnja minuta iskoristi doista učinkovito, kako bismo i ubuduće mogli raspravljati o našem odgoju i obrazovanju.

beta

Glasnikov tjedan

Početak je kalendarske godine. Počela je sezona balova u javnom životu Hrvata u Mađarskoj. Balovi su jedna od najvidljivijih aktivnosti brojnih hrvatskih samouprava diljem Mađarske kojih je na listopadskim izborima 2019. utemeljeno njih 116 u naseljima, uz sedam teritorijalnih i jednu državnu samoupravu. Najveću pozornost balskim okupljanjima posvećuju bački i gradišćanski Hrvati. Prvi je vikend već iza nas, a s njime i prvi održani balovi. Balovi su zgodna priča jer privlače i brojne hrvatske simpatizere... Tu su i velike pokladne atrakcije, kao što je mohački Bušarski opход, običaj koji se izvorno veže uz tamošnje šokačke Hrvate, a čujemo kako se ove godine grad Baja priprema da na scenu postavi (na ulice) svoju novu turističku pokladnu ponudu temeljenu na običaju pokladnog maskiranja bajskih Hrvata s početka dvadesetoga stoljeća, koji se već davno izgubio... Program balova kao i glazba ponuđena za ples često varira od mjesta do mjesta od bala do bala. Dodvoruje se ukusu nazočnih bez obzira na pridjev hrvatski u naslovu... Na tom se polju ima još što činiti. I orkestri imaju što učiti, a i organizatori.

Iskreno rečeno, teško mi je i pratiti gdje su sve ti balovi, nismo ni obaviješteni o mnogima, a ako mi želimo o njima pisati, nerijetko bismo morali kupiti kartu. Tako ima kada i s poklonom idemo u neke balove i pri tome platimo ulaznicu, a potom o njima (kada smo već tamo, i pišemo) pišemo jer gosti misle da smo pozvani, pa bi se začudili kada se ne bi osvrnuli na događaj, a kada bismo im sve ispričali, ne bi nam vjerovali, mislili bi možda da trabunjamo. O tempora, o mores... I nije riječ i ne radi se samo o balovima. Želimo li doći do brojki, onda u najviše slučajeva nailazimo na zid šutnje, i u zraku stoji „o tome

nemoj ni pitati ni pisati“, a ni stolicu nam ne ponude na priredbi s kojom ide i čaša mineralne vode... Jer nezgodno smo znatiželjni. Najbolje je biti tek promatrač i stalak za mikrofون, tada si najbolji novinar. Nije važno udovoljiti struci s onih 5W, objektivno, i informativno pisati, govoriti, snimati... Koga to još danas zanima. Pa i onako svi sve znaju i bez toga da prate medijsku scenu Hrvata u Mađarskoj... Tu je svemoćan Fejsbuk gdje se divimo svojim fotografijama... I postajemo sve svjesniji kako je pogrešna ona da „fotografija govori više od riječi“, bar u našem slučaju, i svjesni kako stvara kozmetiranu i nerealnu stvarnost koja kao da sve više sličí izložku u nekom muzeju. I postaje sve protuproduktivnija u takozvanom „ispisivanju manjinske priče“.

Branka Pavić Blažetin

„Balovi su jedna od najvidljivijih aktivnosti brojnih hrvatskih samouprava diljem Mađarske.“

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

www.glasnik.hu

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Čitajte i širite Hrvatski glasnik "oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj"!

Facebook profil Hrvatski glasnik - dnevni tisak - budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik!

radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV - tjedni prilog! Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar

Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

„Prijateljstvo između Mađarske i Hrvatske primjer je za cijelu Europu“ – službeni sastanak ministra vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordana Grlića Radmana i ministra vanjske trgovine i vanjske politike Mađarske Pétera Szijjártóa u Budimpešti

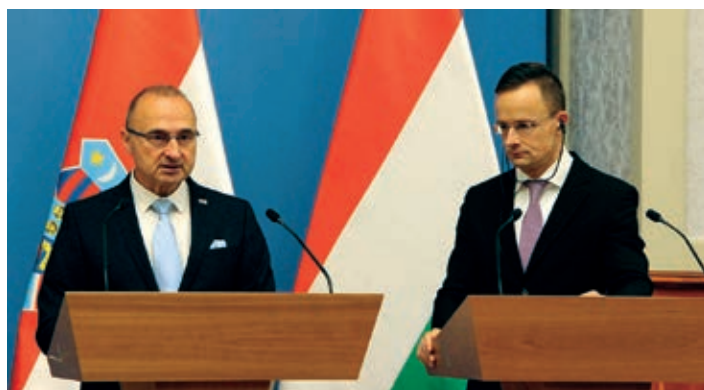
Ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman boravio je u dvodnevnom posjetu Budimpešti, u sklopu kojeg je 13. prosinca 2019. predsjedao 93. sjednicom Dunavske komisije te se sastao s ministrom vanjske trgovine i vanjske politike Mađarske Péterom Szijjártóom. Nakon bilateralnog sastanka u Ministarstvu vanjske trgovine i vanjske politike dvojica su ministara održala konferenciju za medije.

Hrvatsko-mađarska suradnja ojačana Sporazumom o suradnji diplomatskih akademija

Ministar Péter Szijjártó na konferenciji za medije podsjetio je da je hrvatski kolega Gordan Grlić Radman kao veleposlanik u Budimpešti bio čest gost toga Ministarstva, no ne uvijek u pozitivnom kontekstu, te podsjetio na trzavice između dviju država 2015. godine. Hrvatski ministar Gordan Grlić Radman istaknuo je da je hrvatsko-mađarsko prijateljstvo primjer za Europu i svijet, dan nakon što je poslije 15. sjednice Međuvladina mješovitog odbora za provedbu Sporazuma između Hrvatske i Mađarske o zaštiti mađarske manjine u Hrvatskoj i hrvatske u Mađarskoj naglasio da su dvije države 'najbolji europski primjer dobre suradnje'. Prije konferencije dvojica ministara potpisala su Sporazum o suradnji diplomatskih akademija i razmjeni informacija i dokumenata. Također je dogovoreno da će 2020. godina biti godina Zrinskih, i da će se donijeti odluka o određivanju Dana prijateljstva između dvaju naroda. Dvojica su ministara razgovarala i o nadolazećem predsjedanju Republike Hrvatske Vijećem Europske unije, te je hrvatski ministar Grlić Radman predstavio prioritete hrvatskoga predsjedanja. Naglasio je da Hrvatska i Mađarska dijele stavove po mnogim pitanjima, primjerice o europskomu višegodišnjem proračunu koji bi se trebao što prije donijeti. Naglašeno je da se i Mađarska i Hrvatska protive predloženom smanjenju sredstava za kohezijsku i zajedničku poljoprivrednu politiku u tom europskom proračunu, jednako tako stajalište oko migracijske politike i oko proširenja koje je u interesu objiju država. Ministar Szijjártó reče da bi integracija zapadnog Balkana ojačala gospodarstvo Europske unije, povećala broj stanovnika, što je dobro jer 'što nas je više, to smo snažniji', te bi se povećala sigurnost granica. Ministri su razgovarali i o sastanku na vrhu između članica EU-a i zapadnobalkanskih država koji

će se u svibnju održati u Zagrebu. Mađarski je ministar govorio i o mađarskom prijedlogu integracije tržišta energenata dviju država kako bi se postigla niža nabavna cijena plina. Kako reče, ta je mogućnost potvrđena u Kataru i da je ta bliskoistočna država spremna već 2021. dostavljati svoj energent. Naglasio je i to da će idući mjesec započeti pregovori o mađarskoj kupnji udjela u LNG terminalu na Krku, te je dodao da je to pitanje odvojeno od hrvatskog otkupa INA-e od MOL-a, pa je dodao da će ta mađarska

„Prijateljstvo između Mađarske i Hrvatske primjer je za cijelu Europu“.

naftna tvrtka pomoći u obnovi riječke rafinerije. Prijedlog Hrvatskoj bio je da se otvore tri nova granična prijelaza. „Nemogućim držimo da na 355 kilometara zajedničke granice ima sveukupno sedam graničnih prijelaza“, istaknuo je mađarski ministar.

Kristina Goher

Potporu dobila tek Hrvatska državna samouprava – 35 000 kuna za Državni dan Hrvata

Donesena je odluka o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2019. godinu. Od hrvatskih subjekata iz Mađarske koji su poslali natječaj na Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2019. godinu potporu je dobila jedino Hrvatska državna samouprava, u iznosu od 35 000 kuna za Državni dan Hrvata.

Ukupno se moglo natjecati za iznos od 1 400 000 kuna, a potporu je dobio 91 natjecatelj.

Podrobnije: <https://hrvatiizvanrh.gov.hr/UserDocsImages/NG/ODLUKE/Odluka%20o%20financijskoj%20potpori%20za%20%20javni%20poziv/Odluka%20-%20%202019..pdf>

„Krežine“ maturalne vrpce

U Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže 14. prosinca upriličena je svečana predaja maturálnih vrpca učenicima 12. razreda, naraštaju koji je pohađao Gimnaziju od 2015. do 2020. Razred je to razrednice Rite Magyar. Program su priredili učenici 11. razreda, na čelu s razrednicom Ágnes Siklósi.

Jedan broj razred, 28 maturanata

Imena učenika 12. razreda: Acsai Sarolta, Jasna Mira Babić, Enikő Becskei, Apolka Bodó, Dušan Čatić, Éva Anna Deák, Luka Dokić, Krisztina Fekete, Laura Fekete, Ádám Horváth, Vivien Jakab, Lolita Jovanović, Dominik Jukić, Richard Kristian Kamarić, Vladan Kovačević, József Dárus Kóhalmi, Leticia Lakatos, Cintia Páiger, Júlia Emma Poletto, Ladislav Marko Ronta, Benjámín Schmit, David Stražanac, Máté Széplaki, Valer Severinac, Ilija Marko Stipanon, Márk Turcsányi, Regina Varnai, Vanja Vukas.

Obraćajući se nazočnima i maturantima, ravnatelj je škole Gabor Gyórvári između ostaloga kazao: Dragi maturanti. Kako ste već iz našega druženja za vrijeme nastave i primijetili, po programu ja vam trebam prenijeti ona životna iskustva i mudrosti koje su nam u nastavnome planu propisane. No danas to nije nastava – pa valjda i to je razlog da ste ovdje u punom sastavu – pa nećemo govoriti propisane stvari, pa makar se to ponekad činilo korisno. a i stereotipno, danas ćemo malo od srca. Okićeni maturálnim vrpcama, nosite na sebi informacije o svojoj školi i razdoblju u kojem smo zajedno ulagali mnogo truda da iz toga bogato obrađenoga tla klasa nova budućnost, naša hrvatska in-

teligencija. Tako je okićen i adventski vijenac, iz kojeg raste nova, svjetlija budućnost, ne samo nada nego obećanje.

Drage maturantice i maturanti. Znanje, kultura, inteligencija, priznanje, poštovanje, poštenost. To su vrednote i osobine za koje se dugo zalažemo svi mi u školi, zajedno s vašim roditeljima. Maturálne vrpce simboliziraju da ste na dobrom putu prema tim očekivanjima i zato mlađe generacije učenika su vam zavidne, a ujedno vas te pantlike i obvezuju da ovo razdoblje provedete kao uzorni đaci, koji su svjesni svoje odgovornosti. Današnji vam dan priređuju učenici 11. razreda. Oni već jedva čekaju da nagodinu budu na vašim mjestima. Vjerujem da Hrvatska škola Miroslava Krleže znači i značit će za vas nešto posebno.

Iskreno vam želim da svi vi ostavite svoje tragove u povijesti, i to ne samo u povijesti škole nego cijele hrvatske zajednice u Mađarskoj. Vrpce ćete ponosno nositi na svojoj odjeći i te će „volute“ svakomu dati na znanje da hrvatska zajednica prima u svoje krugove 34. generaciju inteligencije iz pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže.

Maturantima se obratio i generalni konzul Drago Horvat predajući svakomu poklon-knjigu, koju je osiguralo poglavarstvo grada Slatine, na čelu s gradonačelnikom Denisom Ostrošićem koji je uz generalnog konzula također čestitao maturantima.

Za program su se pobrinuli učenici 11. razreda, na čelu s razrednicom Ágnes Siklósi. Bilo je to lijepo, duhovito i mladalački raspoloženo promišljanje o prijateljstvu, školi, nastavnicima, učenju, životu i ljubavi prema generaciji koja se sprema napustiti Hrvatsku gimnaziju Miroslava Krleže. Najponosniji su dakako bili roditelji, na maturálnu ples svojih slavljenika, na mlade ljude u odijelima i večernjim haljinama koji su nakon fotografiranja žurno promijenivši garderobu požurili na After party „Miroslav“, održan izvan škole.

Svečani trenutci

Branka Pavić Blažetin

„Čovječe, pazi da ideš malen ispod zvijezda...“

Svečanost predaje maturalnih vrpca u HOŠIG-u

U predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkoga doma 13. prosinca 2019. održana je uobičajena školska svečanost predaje maturalnih vrpca. Maturalnu je vrpcu primilo četrnaest gimnazijalca 12. razreda. Prigodni su program sastavili polaznici 11. razreda, na čelu s razrednikom Zoranom Marijanovićem te maturanti s razrednicom Marijom Petrič. Svečanosti je među inima pribivao i ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman.

Razrednica Marija Petrič veže vrpcu na vjenčanicu Tene Šindik.

Maturanti su za pozivnicu odabrali pjesmu „Opomena“ Antuna Branka Šimića, a školsko predvorje okitili balonima te po plavome zastoru bibale su bijele i tamnocrvene draperije. Maturantice u lepršavim bijelim vjenčanicama poput vila su stupale po predvorju uz otmjene mladiće. Te večeri oni, dvadeset i šesti HOŠIG-ov naraštaj: Máté Attila Aranyi, Margarita Azizyan, Dominika Debreczeni, Ákos Gyula Fűri, Eliza Gárdos, Paulina Görgényi, Szabolcs János Kiss, Enikő Kónya, Maksim Kozhuharov, Nikola Micev, Mátyás Matija Pavlinek, Márk Rhorer, Danica Romac, Ivana Tena Šindik i Martin Verti-Solga, bili su u središtu pozornosti roditelja, prijatelja, profesora i mlađih naraštaja škole. Skladan prigodni program osmislili su i priredili polaznici 11. razreda, na čelu s razrednikom Zoranom Marijanovićem, koji je započeo s bunjevačkim plesovima u izvedbi školske Plesne skupine „Tamburica“. Zatim je uslijedio recital, dar gimnazijalca 11. razreda svečari-ma, u sklopu kojega stihove su kazivali Klara Šoja, Gabriela Anetić, Stela Šimon i Vegim Muhadri. Program je vodila i pjesmu „Hvala ti“ u pratnji školskog rock-sastava otpjevala Maja Šindik. Prigodni je govor naraštaja čitao Martin Benceš. „Predaja maturalnih vrpca prekretnica je u kojoj se prošlost i budućnost spajaju: ispituje se nadolazeće, ali ujedno i vrijeme prisjećanja. Sjetite se samo prvih upisa, prvoga svečanog otvaranja školske godine, radosti i tuge na satima, izleta i maturalca u Dubrovniku. Sve su to uspomene koje će vas godinama pratiti. Svi ste vi dio zajednice koju ste i sami uspješno gradili. Članovi ste HOŠIG-ove velike obitelji koja vam je uvijek davala potporu, pomoć, a i izazove“, rekao je gimnazijalac Benceš. Slijedio je prikaz fotografija o maturantima, od ranog djetinjstva pa do zajedničkih razrednih izleta i zabava, budući da među njima ima i takvih koji su već u vrtiću postali članom velike HOŠIG-ove obitelji. Potom je uslijedio

svečani čin, predaja maturalnih vrpca, ovoga puta ove se uloge primila razrednica Marija Petrič.

Prigodni je govor u ime maturanata na mađarskome čitala Danica Romac, na hrvatskome jeziku Tena Šindik. „Vrpce su ujedno simbol. Dijelom simboliziraju naše pripadanje školi u kojoj smo proveli toliko godina... HOŠIG je za nas oduvijek predstavljao veliku obitelj. Vrpce ujedno simboliziraju i najveći izazov našega dosadašnjeg života, maturalni ispit, kojeg se svi već pomalo plašimo. Godinama smo s oduševljenjem promatrali programe predaje vrpca, s golemim smom uzbuđenjem čekali svoju. I, eto, danas mi slavimo! Ali sjedeći ovdje, u nama se miješaju osjećaji. Radosni smo što smo postali maturanti, ali osjećamo i odgovornost toga. Koliko god smo čekali dolazak ove priredbe, sada već znamo da nam se život približava važnoj prekretnici: uskoro trebamo dokazati svoju pripremljenost koja će nam oblikovati daljnji životni put. Posljednjih je godina naš razred postao izuzetno jakom zajednicom. (...) Tijekom godina mnogo štošta smo proživjeli

skupa. Pomalo osjećamo kao da smo braća i sestre. A vrpce koje danas dobivamo nas će svaki dan podsjetiti da se trebamo uporno, s mnogo rada pripremati na maturalni ispit. Želimo zahvaliti našim roditeljima koji su uvijek stajali pokraj nas i pomagali nam kada je bilo teško, svojom brigom i ljubavlju su nas ohrabrali čak i tada kada smo ih rastužili ili naljutili. Želimo zahvaliti 11. razredu što nam je organizirao ovu priredbu“, reče maturantica Tena Šindik. Ravnateljica Ana Gojtan u svom je prigodnom govoru među inima rekla: „Jedno se razdoblje polako završava i uskoro počinje jedno novo koje krije još niz nepoznatih izazova. Ali između njih je taj trenutak kada trebamo zaustaviti vrijeme. Taj je trenutak predaje vrpca. Kada nema drugih zadaća, obveza, nema drugih izazova – nego jedino doživjeti radost mladosti, ljepote i optimizma. Još nije vrijeme oproštanja. Ne trebate se još oproštati od škole, od starih predmeta, niti od starih prijatelja. Sada smo još skupa, maturanti, profesori – nije došlo još vrijeme suzama rastanka. Svečanost predaje vrpca znači da smo niz godina proveli zajedno i još smo i sada zajedno. Predaja vrpca je svečanost optimizma i stoga što je to i bit mladosti. Sada trebate najviše vjerovati u sebe. Sada trebate imati najviše samopouzdanja. Trebate vjerovati da će znanje stečeno u ovoj školi biti dobrim temeljem za nastavak uspješnoga životnog puta. Trebate vjerovati da raspoložete ljudskim osobinama koje su temelj vaše sreće u privatnom životu i kojima ćete se koristiti i za dobrobit vaše zajednice. I mi profesori smo optimisti: dobro ćete gospodariti svim znanjem stečenim u školi kao i svim vrednotama na koje smo vas naučili cijeniti.“

Na kraju svečanosti uslijedio je valcer maturanata i ples s roditeljima, te zabava u klupskoj prostoriji Hrvatskoga đačkog doma.

Kristina Goher

Kod bajskih Hrvata

KUD „Bunjevačka zlatna grana“, Hrvatska samouprava grada Baje i Kulturni centar bačkih Hrvata 14. prosinca suorganizirali su Bunjevačku badnju večer koja je priređena u Turističkom centru, a okupilo se više od stotinu bajskih Hrvata i njihovih gostiju. Tom je prigodom pripremljen i tradicijski blagdanski stol, uz božićni kolač, papule, orahe, češnjak, med i zamedenu rakiju.

U ime domaćina nazočne je pozdravio Mladen Filaković, ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata, koji je okupljenima čestitao Materice i Oce, blagdan bunjevačkih majka i očeva, te Badnju večer, želeći svima blagoslovljen Božić i sretnu novu godinu. Posebno je pozdravio drage goste iz Sombora, te najavio prigodni program koji je otvorila mlada dramska sekcija HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora prikazujući komediju s naslovom Izbiračica. Uslijedile su čestitke za Materice i Oce, te splet bunjevačkih plesova u izvedbi mladih i odraslih članova KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“.

Mlađa skupina „Bunjevačke zlatne grane“

Odrasli članovi KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“

Nakon programa gosti su dočekaeni narečenim tradicijskim blagdanskim jelima bunjevačkih Hrvata, nadalje dobrom kapljicom vina, ali suvenirima od slame i drugim koji su ponuđeni i na prodaju. U nastavku večeri druženje je nastavljeno uz garski Orkestar „Bačka“. Dodajmo da je pokrovitelj priredbe bila Gradska knjižnica „Endre Ady“.

S. B.

Santovački čestitari

Pred hrvatsku polnočku u župnoj crkvi

Tradicijiski se običaj betlehemara u Santovu njeguje do naših dana. Nekada na Badnjak skupina dječaka, ministranata, odjevenih poput pastira u kožuhe i šubare, s pastirskim štapovima i jasicama od drveta sa Svetom obitelji, obilazila je hrvatske domove radosno navješćujući Isusovo rođenje s pastirskom igrom i božićnim pjesmama.

Posljednjih desetljeća dan-dva uoči Božića skupina dječaka i djevojčica, odjevenih u kožuhe i šubare, s pastirskim šta-

povima, odnosno bijele ministrantske haljine, sastavljena od učenika Hrvatske škole, polaznika hrvatskoga vjeronauka, obilazi santovačke hrvatske domove. Tako je bilo i ove godine, 20. i 21. prosinca kada je skupina betlehemara obišla hrvatske domove gdje su ih, kao i uvijek, rado dočekali i darivali. Betlehemare je i ove godine pripremila vjeroučiteljica Katika Molnár Tomašev. Budući da je s došašćem počela

hrvatska crkvena, liturgijska godina, skupina betlehemara pastirsku igru s božićnim pjesmama prikazala je na Badnjak, 23. prosinca, u župnoj crkvi pred hrvatsku polnočku. Betlehemari su pastirsku igru na hrvatskome izveli i u božićnome programu Hrvatske škole, a četvrte nedjelje došašća na mađarskom jeziku prigodom paljenja sesoske adventske svijeće na središnjemu santovačkom trgu.

S. B.

Betlehemari ispred učeničkog doma pred polazak

III. Županijski kulturni i gastronomski festival

Udruga baranjskih Hrvata, u Mišljenu je 7. prosinca priredila III. ŽUPANIJSKI KULTURNI I GASTRONOMSKI FESTIVAL u mjesnom domu kulture. U ranim poslijepodnevima u improviziranom šatoru oko stolova okupilo se sedamnaest družina koje su se natjecale u nadijevanju kobasica. Više je družina bilo iz samoga Mišljena, kako hrvatskih tako i družina prijatelja Mađara, a došle su i hrvatske družine iz Kozara, Vršende i drugih naselja. Organizatori su natjecateljima osigurali pet kilograma mesa, stolove i plin, a za sve ostalo su se sami brinuli. Rijetko je koja družina pravila kobasice samo od pet kilograma mesa... Kada se već pravi, neka se nađe. Na natjecanju su se našli i gosti iz Medulina, Pule, Prijedora, Draža... Kušala se rakija, razgovaralo, jelo i natjecalo... Među družinama bilo je i djece koju su doveli roditelji i ona su marno miješala masu za kobasice... i uživala.

Proglašenje rezultata

Svi su bili marljivi.

U večernjim satima slijedilo je proglašenje rezultata, a potom kulturni program uz nastup katolijskoga Pjevačkoga zbora Karašica uz harmonikaša Antuša Vizina, Plesnu skupinu Šokačke čitaonice iz Vršende, dječju plesnu skupinu Čitaonice mohačkih Šokaca i Orkestar Orašje koji je cijeli dan i u šatoru i prilikom večere, a i poslije zabavljao nazočne sve do kasnih noćnih sati.

Okupljene je pozdravio i mišljenski gradonačelnik Károly Biró, kaže predsjednica Udruge baranjskih Hrvata Marijana Balatinac, a nagradu za osvojeno I. mjesto u punjenu kobasice družini obitelji Balogh uručio je generalni konzul Drago Horvat. Drugo mjesto pripalo je obitelji Imre, a treće družini Podravina. Na čelu ocjenjivačkog suda bio je Gyula Fenyvesi. *Branka Pavić Blažetin*

Prepuna dvorana

Treba pomoći ocu.

Orkestar Orašje

VRŠENDA

Tamošnja Hrvatska samouprava njeguje desetljetne prijateljske veze s KUD-om Kolo iz Narda u Hrvatskoj. Tako je vršendski Pjevački zbor Orašje 1. prosinca sudjelovao na susretu pjevačkih zborova u Nardu održanom u tamošnjoj crkvi. Na susretu je sudjelovalo ukupno šest zborova, a potom je slijedilo druženje u svjetlu prve adventske svijeće.

Kozarsko druženje

U organizaciji kozarske Hrvatske samouprave, u tamošnjem domu kulture 16. prosinca priređeno je već uobičajeno druženje pod nazivom Badnja večer. Prosinac je bio i u znaku priredbe koju je spomenuta Hrvatska samouprava održala zajedno s mjesnim narodnosnim vrtićem na Svetu Luciju. Tada starije Kozarkinje vrtičkoj djeci prikazuju i govore o običajima vezanim uza svetu Luciju. Istu namjenu ima i Badnja večer. Prepun je bio kozarski dom kulture, okupili su se i vrtičari sa svojim hrvatskim odgojiteljima Tünde Andrić Jekl i Gordanom Križićem te ostalim djelatnicima vrtića, na čelu s ravnateljicom kako bi prikazala hrvatsku pjesmu i ples koju su djeca hrvatske skupine priredila za ovaj dan. Većina djece nije hrvatskoga podrijetla, ali postoji veliko zanimanje za odgoj u hrvatskoj skupini. Vrtić koji je narodnosni, i hrvatski i njemački, ukupno pohađa devedesetak djece od kojih trećina ima odgoj i na hrvatskom jeziku. Uz djecu nastupio je i kozarski Ženski pjevački zbor. Žene su uz blagdanske pjesme

Marica Katić i Ana Crnković Andresz

Kozarske Hrvatice u narodnoj nošnji

postavile šokački Božićni stol, te prikazale sve bogatstvo hrvatskog Badnjaka. Djeca su darivana slatkišima i prelijepim programom. Za to su se pobrinuli zastupnici mjesne Hrvatske samouprave, na čelu s Anom Crnković Andresz, i brojni pomagači.

Branka Pavić Blažetin

Djeca hrvatske skupine kozarskog vrtića

Trenutak za pjesmu

U predjelu grla

Uvježbana za svako doba dana i noći,
uhvatila sam i ovaj sumrak,
negdje u predjelu grla, kako se već stežu
obruči Adamove jabučice tuđom rukom,
kako se već prosipa kivotavost mijene,
i ništa od nebeske proizvodnje krika,
sija do posljednje stanice svetog Sebastijana,
i nikog da zaustavi potiranje sjenki
ispod pokožice, na obroncima svjetlosti
mene nema, podesim li usplahirena čula
na vrijeme, susret vuka i psa, psa i vuka,
jednim će se istim putem vileniti

Vesna Biga

Gradišćanska kazališna sezona s jedinom predstavom u Koljnofu

Moderno hištvo kot zrcalo pobludjenoga svita

Kraj ljeta i vrime fašenjka, posta svenek je čas nastupa kazališnih amaterov u Gradišću, no tomu jur nekoliko ljet, da nekako slabo se ganu i kod nas, teatarska kola. Nimamo veliki izbor na tlu Ugarske, jedino nam se još bavu s ovom aktivnošću Koljnofci, Židanci i Petroviščani. Kako izgleda, i u ovoj sezoni su bili jedino Koljnofci pripravnici predstaviti novi kusić, dokle Židance najvjerojatnije prepričio i sustavljao veliki projekt izdavanja dokumentarne knjige sa slikami. Židance pak, kot i Petroviščane jednako trapi zgubitak glavnih junakov na pozornici. Igrokazačko društvo Petrovoga Sela je lani prikazalo i u Hercegovcu Weidingerovu komediju „Što te nam reć ljudi?“, ku su pak hteli igrokazači dalje nositi lani u jesen, ali ta zamisao, nažalost, postala je nemoguća misija. Kako je rekla petroviska redateljica Ana Škrapić-Timar, Petroviščani ovo ljeto se pripravljaју na svetačnost 30. obljetnice osnivanja ovoga društva, a po riči peljačice židanskih glumcev Jadranke Tóth, ako će se i razvličii firongi u židanskom teatru, to će biti samo kratki skeči za ovoljetnu kazališnu sezonu, ali još ništ' nije gvišno.

Što naliže jedine predstave na gradišćanskom tlu, još lani u novembru, Selsko amatersko kazališće Koljnofa još jednoč je napunilo domaći Kulturni dom za kazališni kusić u dvi čini, naslova „Pobludjeni svi i mi! I svit!“. Prvi dio predstave je baziran na šalnu igru Prosidbe od Čehova, ku je na gradišćansko-hrvatski jezik preobrnua Feri Sučić, a u drugom dijelu igrokazači su štoricu dalje pleli i prilagodili današnjim prilikam. Vjerno se prezentira, kako izgleda nekoliko modernih

Karmela Pajrić, Lajoš Regényi i Karči Pajrić u Čehovoj Prosidbi

hištav u bižućem, današnjem pobludjenom svitu. Kako je rekao dr. Franjo Pajrić u uvodu, tom prilikom su i nesriće pratile predstave kad su najednoč i dva igrokazači vanspali zavolj zdravstvenih problemov i morali su hitno iskati drugo rješenje. Pokidob su bili nazoči i gosti XI. Koljnofskoga književnoga susreta, i oni su na početku igre, i u pauzi preštali svoja djela pred koljnofskom publikom. Po čehovskom kusiću Ivan Krpić (Karol Pajrić) došao je u stan Pinezićev (Lajoš Regényi) za ženu prositi kći, Maricu, najbogatijega seljaka. Istini za pravo, divojka je „s oštirim zubi“ (Karmela Pajrić), ali vridno je probati. Budući hižniki su se pak pokarali i na jednostavni stvari, npr. čije je horijovo drivo na polju, a u karanje i štrajtanje su se povlikla i najteža zbantovanja i čemerne riči za žive i mrtve. Kad se je doznao da je človik došao na prosidbu, i razgovorni ton se je minjao. Marica je odjednom postala zaljubljena i brižna žena. „Pominajmo se za ča lipšega, drugoga“... kot za svinje. Pitanje, čije svinje nosu vekše kilograme, Ivana i Maricu zopet je peljalo do velike svadje. Kad je Ivanu postalo slabo, Marica se je predala brigi i ljubavi. Ljuto

se je dao blagoslov na srićno hištvo i prvi dio tako je zašao i ka kraju. U drugom djelu došli su na scenu bogata žena Ivana Krpića (Marijana Pajrić), upravitelj Štef (Luka Pajrić), tajnica Sanja (Anita Varga-Grubić), Sanjin ljubomorni muž ki traga za ljubavnikom (dr. Franjo Pajrić), pak nastao je nesporazum u hištvu. Idila se je

pokvarila o ženskoj i muškoj vjernosti, a u kaosu i skoro dojde do ubojstva med neprijateljii. Naravno, uz puno smiha i šale. Koljnofsko kazališno društvo s ovim kusićem držalo je zrcalo prik modernoga hištva pred pobludjeni svit. Tribi istaknuti zvanarednu mužičku pratnju, da na pozornici već od polovice glumcev nosi ime Pajrić i da po pravom Marijana Pajrić fera, dikтира ovde igrokazački ritam. Za skupnom jačkom „Za jedan časak radosti, hiljadu dana žalosti...“ publika je darovala Čehovov igrokaz i daljnje spletke na koljnofskom govornom jeziku, a i glumačku šikanost sedam junakov i junakinj, čim drugim, nego burnim aplauzom i ovacijom. Kako je jur navada, i ovput su bili svi pozvani na kraju spektakla na specijalitet, da se kuša i odlučuje, čiji namaženi kruh s mašču je bolji. Ivanov ali Maričin?

Tiho

Na kraju predstave svi glumci, pri veseloj izvedbi jačke

Predstavljena monografija „Vjera Biller, umjetnica u zenitu oluje“ Mirka Ćurića u Croatici

Dana 17. prosinca 2019., u organizaciji Đakovačkoga kulturnog kruga i Croatice, u priredbenoj dvorani potonje ustanove predstavljena je monografija „Vjera Biller, umjetnica u zenitu oluje“ autora Mirka Ćurića. U predstavljanju su sudjelovali: autor djela, književnoznanstvenica dr. sc. Vlasta Markasović i profesorica ELTE-a Jolán Mann. U izložbenom prostoru upriličena je izložba reprodukcija sačuvanih radova slikarice Vjere Biller. Monografija je oblikovana estetski na visokoj razini, te tiskana uz financijsku potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske i Grada Đakova.

Autor Mirko Ćurić je naglasio da predstavljanje monografije „Vjera Biller, umjetnica u zenitu oluje“ i izložba reprodukcija njezinih sačuvanih djela upriličeni su stoga da se ne bi zaobišla stota obljetnica prve njezine izložbe u Budimpešti, 1919. godine u Vackoj ulici 11, u sklopu avangardnog pokreta mađarskog umjetničkog aktivizma. Djelo, posvećeno Vjeri Biller, nastajalo je od 2015. godine, pošto je autor započeo suradnju s dr. sc. Irinom Subotić iz Beograda. Naime, ona je pisala tekst za izložbu Sturm Frauen u Frankfurtu o Vjeri Biller, i bile su joj potrebne informacije, jer je na internetu vidjela da je Mirko Ćurić napisao priču o slikarici „Ugašena Vjera“. Na početku njegova istraživačkog rada pripomogao mu je dobri poznavatelj đakovačke povijesti Željko Lekšić, a potom i Irina Subotić. Količina prikupljenih materijala bila je ključna da se rodi monografija o avangardnoj slikarici židovskog podrijetla, iz uglednih đakovačkih i osječkih obitelji.

Vjera Biller rođena je 7. prosinca 1903. u Đakovu, i ubijena 28. svibnja 1940. u Hartheimu kao žrtva medicinskih pokusa, naime bolovala je od shizofrenije. O toj umjetnici razmjerno se malo znalo, ostalo je iza nje tek osam reprodukcija sačuvanih radova. Zahvaljujući časopisu „Zenit“ i Ljubomiru Miciću, ona izlaže na prvoj svjetskoj izložbi u Beogradu u sklopu zenitizma. Kako reče Ćurić, u svom istraživanju zapravo nije mnogo doznao o njezinim budimpeštanskim godinama. Ono što se zna jest da je 1917. živjela u tome gradu jer je pohađala Likovnu akademiju, 1919. imala je izložbu, a 1921. sa skupinom mađarskih umjetnika koji su izlagali u Budimpešti, otputovala je u Berlin. U vezi s njezinim rođenjem postoje nagađanja da je rođena u Grazu, međutim u vrijeme kada je rođena, godinu dana prije su se roditelji vjenčali u Đakovu. Otac Emil i majka Malvina (rođena Kugel) živjeli su na korzu. Nema pouzdanih dokumentacija koju je školu pohađala Vjera Biller jer je školska dokumentacija nestala u Drugome svjetskom ratu. Njezin umjetnički put započinje u Budimpešti, u okviru avangardnog pokreta Magyar aktivizmus, te se pretpostavlja da je zahvaljujući Lajosu Kassáku ili Ladislauu Périju, stupila u vezu s Herwartom Waldenom, u čiju se Gästbuch upisuje. Walden je očito imao visoko mišljenje o njezinoj umjetnosti jer je ona više puta izlagala u Sturmovoj galeriji. „Budimpešta je prije sto godina bila ključni trenutak u nastanku karijere te umjetnice“, reče Mirko Ćurić. No važno je napomenuti da Vjera Biller bila je jedna od prvih svjetskih avangardnih slikarica i jedna od prvih žena koja je pokušavala pronaći svoje mjesto u slikarstvu, koje je stoljećima bilo uglavnom rezervirano za muškarce.

Govoreći o Lajosu Kassáku i njegovoj umjetnosti, profesorica Jolán Mann naglasila je da je on bio autor jedinstvenog značaja u mađarskoj umjetnosti. Bio je književnik, likovni umjetnik, urednik novina, tipograf i književni organizator. Njegov je rad bio usko isprepleten s poviješću mađarskog avangardnog pokreta. Pokretao je i uređivao gotovo sve glavne časopise mađarske avangarde i utjecao na svakoga važnijeg stvaratelja avan-

Vlasta Markasović, Mirko Ćurić i Jolán Mann

gardnih usmjerenja. Uz njegovo se ime veže program aktivizma, koji je bio mađarska inačica avangarde. Pokretač je prvo mađarskog avangardnog časopisa „A Tett“, godine 1915., koji je bio osmišljen ponajvećma za likovnu temu. Kassák je svoju umjetnost i svjetonazor opisao u dvije riječi „socijalistički čovjek“, te je okupio oko časopisa umjetnike istomišljenike. Časopis je nakon šesnaestoga broja bio zabranjen. Potom je pokrenuo još jedan avangardni časopis naslova „Ma“ koji, nakon umjetnikove emigracije u Beč, postaje glavnim forumom međunarodne avangarde. Časopis „Ma“ zalagao se za korjenite društvene promjene, u tome smislu bio je revolucionarni časopis. Pri kraju svojeg izlaganja prof. Mann govorila je o časopisu „Zenit“ i Kassákovu zenitizmu.

Književnoznanstvenica dr. sc. Vlasta Markasović predstavila je Mirka Ćurića, potom je govorila o monografiji. Djelo je autor podijelio u dvije cjeline, prvi dio donosi biografiju, u kojoj je veća pozornost posvećena umjetničnu đakovačkom i osječkom razdoblju, a drugi se dio odnosi na njezinu ostavštinu. Vjera Biller dobar dio svoga života, živjela je ukupno trideset i sedam godina, živjela je u Hrvatskoj, a ostatak po drugim europskim gradovima. Monografija pridonosi nekoliko polja stvaranju kulturnog vodiča po panonskim prostorima, i podatke o samosvojnosti grada Đakova. Ćurić donosi opsežne podrubnice, iz kojih on pokazuje život židovske zajednice toga doba. Autor istražuje sve dostupne izvore o umjetničkom djelovanju Vjere Biller. Primjerice, 1921. godine u Berlinu zajednički izlaže sa Chagallom i Kandiskim. Drugi je dio monografije naslovljen: Što je ostalo iza Vjere Biller? Zapravo, ta malobrojna ostavština sadrži osam sačuvanih radova, šest linoreza i dva pastela te dvanaest nepoznatih slika. Sedam radova čuva se u Narodnom muzeju u Beogradu, a jedan u Narodnom muzeju u Budimpešti. Monografija je otvorila pitanje, što je još ostalo iza te međunarodne umjetnice? „Mirko Ćurić htio je upozoriti da je ta umjetnica kratko djelovala, ali je bila međunarodno priznata avangardna umjetnica. Htio je ispraviti nekakav dug prema prošlosti. Uslijedilo je razgledanje reprodukcija sačuvanih radova slikarice Vjere Biller i druženje.

mcc

Petroviski glasnik i 100. broj na 25. jubileju izlaženja

Ana Škrapić-Timar: „To je naša dužnost da se dalje nosi i širi naš Petroviski glasnik!“

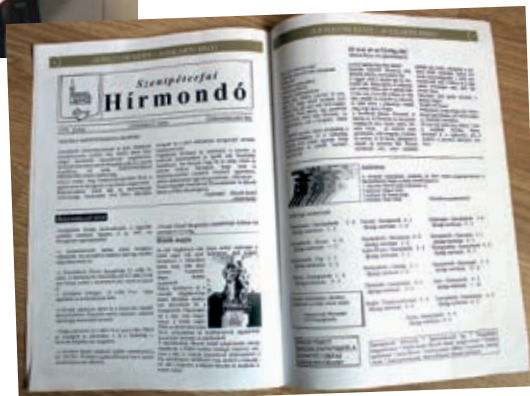
Lani su petroviski štitelji neobično, i u novembru i u decembru, mogli u ruke zeti primjerke Petroviskoga glasnika / Szentpéterfai Hírmondó. List Hrvatske samouprave spomenutoga sela, od 1994. ljeta redovito, u ljeti četiri put izajde. Tako je tromisećnik lani doživio svoj 100. broj na 25. srebrnom jubileju svojega izlaženja. Dvojezično izdanje po cijelom Gradišću jedino je glasilo, koje tako dugo informira mjesne stanovnike, iako dobro znamo da selski teklić imaju još i u Koljnofu, Hrvatskom Židanu i u Nardi.

Glavna urednica Ana Škrapić-Timar

Stoti broj Petroviskoga glasnika je u novembru posvećen selskomu samoupravljanju. Po riječi glavne urednice Ane Škrapić-Timar, ova tema za to je najpr došla za jubilarni broj, kad je lani u septembru prikdana obnovljena zgrada Seoske samouprave, a dva tjedna zatim su došli lokalni izbori. „Htili smo se spomenuti na stara vremena, na birove, selske načelnike, prve ljude i naše selske predstavnike. Dali smo historijski pregled od početka 20. stoljeća do danas, i spomenuli smo se na te ljude ki su na čelu sela stali prik sto ljet i ki su njim pomagali u ovom djelu“, naglasila je Ana Škrapić-Timar ka točno pred desetimi ljeti je postala predsjednica Hrvatske samouprave, a s tim skupa i glavna urednica Petroviskoga glasnika. Ona smatra da je najvažnija uloga glasila da u jednom ljetu četiri put se ovjekovječi sve, što se je ugodalo u Petrovom Selu i da prik njega se širi i čuva hrvatski jezik i kultura. „Istina je da sve manje imamo hrvatskih članaka, ali svi oni ki su na dužnosti i pišu u glasnik, ne znaju svi po hrvatski. Naša bi bila zadaća i to da te ugarske članke prevedemo, ali kad ti napisi zajdu u zadnjem trenutku u naše ruke, onda je to jako teško“, istakne glavna urednica, od koga

još doznajemo da napise skupasabrati je najteže. Tribi je autore, voditelje ustanovov i civilnih društav prositi i većputi za tekst, i ovako su novine u zadnjem trenutku gotove. U sastavljanju novin jako čuda je pomagala u Croatici Katika Zámbo, sad Anna Kondor. Tiskanje Petroviskoga glasnika je zašlo u Croaticu 2001. ljeta, kad je Čaba Horvath bio predsjednik petroviske Hrvatske samouprave i ujedno i direktor Croatice. Pred tim je tehničku pomoć dao Tamaš Teklić. Petroviski glasnik danas izajde na 20 – 24 stranica, ovisno od toga koliko je materijala, i ima stalnu strukturu. Od visti Seoske samouprave, Hrvatske samouprave, čuvarnice, dvojezične škole, dobiju mjesta i informacije za zdravlje ku piše mjesna doktorica i crikvene visti u tumačenju petroviskoga farnika. Simo spadaju i novosti Kluba penzionerov, Zaklade Petrovoga Sela i drugih civilnih udrugov (jačkarni zbor, HKD Gradišće, Igrokazačko društvo, tamburaši, ognjogasci, Črljeni križ). U Mozaiku kratke pjesmice domaćih autorov, recepti, aktualnosti pokrivaju zadnju stranicu. Glasnik lektorira Jolanka Kocsis, učiteljica ugarskoga jezika, a u sastavljanju pomažu i drugi zastupniki Hrvatske samouprave, dr. Andraš Handler i Rajmund Filipović. Hrvatska samouprava u cjelini financira novine, kih 400 000 Ft su stroški za jedno ljet. Aktualni list dobije svaka petroviska familija besplatno, štoveć šalju se i u Sambotel i Budimpeštu. Petroviščani u svitu prik interneta se informiraju o novosti rodno

Prvi broj naslova „Szentpéterfai Hírmondó“ u jubilarnom izdanju

ga sela, a Petroviski glasnik je arhiviran i na seoskoj web-stranici. Po riječi glavne urednice, ku su u ovoj važnoj zadaći prethodili Anita Teklić, Blanka Takač, Mikloš Kohut, Roland Henić, Marica Škrapić-Vujčić, štitelji čekaju vik Petroviski glasnik, komentiraju ga i ispravljaju pojedine netočnosti. „Iako mladji ljudi s vekšinom štu visti jur na internetu, starija i sridnja generacija si bolje zame u ruke novine i tod rado prešte sve, što nje uhadja. Dokle mi jesmo, ki djelamo u Hrvatskoj samoupravi, bit će i ov list. To je naša dužnost da se dalje nosi i širi naš Petroviski glasnik“, dodala je još Ana Škrapić-Timar desetljetna dirigentica lokalne „manufakture“ izvješćavanja.

List Hrvatske samouprave Petrovoga Sela izlazi redovito jur 25 ljet dugo

Tiho

Martinačko druženje uz koncert Klape Iskon

Svi na pozornici

U organizaciji Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, hrvatskih mjesnih samouprava iz Podravine te civilne udruge Zajednice podravske Hrvata, 21. prosinca u HDS-ovoj ustanovi koja se nalazi u Martincima, Hrvatskome kulturnom i sportskom centru „Josip Gujaš Džuretin“, u njegovoj velikoj sportskoj dvorani priređena je već donekle uobičajena priredba pod nazivom Božićni koncert.

I ovogodišnji koncert, ističu organizatori, na koji je ulaz bio besplatan, održan je uz potporu brojnih subjekata, tako: Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, brojnih mjesnih Hrvatskih samouprava iz podravske Hrvata, Hrvatske državne samouprave, Hrvatske samouprave županije Šomođ, Hrvatske samouprave Baranjske županije, Saveza Hrvata u Mađarskoj...

Nakon dočeka gostiju u lijepo okićenoj dvorani uz kuhano vino i kolače slijedio je prvi dio programa koji su organizatori naslovili „U sjaju Božića“. Bio je to doček Božića, kulturni program u izvedbi KUD-a Podravina, Orkestra „Vizin“ i mladih nadarenih pjevača iz svake regije Mađarske gdje žive Hrvati, kaže za Hrvatski glasnik ravnatelj Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra

od nastupa mladih nadarenih pjevača i pjevačica, koji su svoju nadarenost višekratno pokazali na poznatome glazbenom festivalu MiCrofon u Petrovom Selu. Poslije prvog dijela programa slijedit će koncert poznate hrvatske Klape Iskon.

KUD Podravina i Orkestar „Vizin“

Ovim putem zahvaljujem svima koji su mi pružali nesebičnu i veliku pomoć u organizaciji i ostvarenju priredbe. Današnja manifestacija ne bi se ostvarila bez njihove pomoći.

Laura Varnai čitala je priču Božić je, a Levente Varnai pozdravio je nazočne riječima. Mogu reći da je za mene neopisivo dirljivo vidjeti tolika poznata lica, i to iz raznih krajeva Mađarske. Nadam se da ćete se dobro osjećati i da će ovaj dan ostati u

vašim sjećanjima dugo, dugo vremena. Nazočne su pozdravili i generalni konzul Drago Horvat i HDS-ov predsjednik Ivan Guggan, a priredbi je među ostalima pribivao i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga.

U drugom dijelu večeri koncert je održala Klapa Iskon koja nam je dočarala ljepotu Jadrana i prikazala bogatstvo dalmatinske pjesme. Zatim je slijedilo druženje, kušanje vina i božićnih slastica.

Branka Pavić Blažetin

Laura Varnai, Kristof Petrinović, Levente Varnai i Klapa Iskon

Mala stranica

„Vesela hrvatska bajkovnica“ natjecanje u kazivanju pripovijetke na hrvatskom jeziku

U sklopu „Tjedna hrvatske kulture“ budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkoga doma, 26. studenoga 2019. u knjižnici narečene ustanove priređeno je XVIII. natjecanje u kazivanju pripovijetke na hrvatskom jeziku. Na nadmetanju su sudjelovali polaznici nižih razreda, njihove je nastupe ocijenio prosudbeni odbor na čelu s predsjednicom i organizatoricom Klarom Bende Jenjik, te članicama: pripovjedačicom Marijanom Kovač i odgojiteljicom u vrtiću Zorkom Zorić. Svim su natjecateljima uručene spomenice, a najboljima i knjige. Natjecanje je ostvareno s novčanom potporom natječajca NEMZ-KUL-19-1343.

Najbolji pripovjedači

I za vrijeme Tjedna hrvatske kulture roditelji su mogli sudjelovati na raznim sadržajima i popratiti programe u kojima su nastupila njihova djeca. Tako je bilo i na „Veseloj hrvatskoj bajkovnici“ ili natjecanju u kazivanju pripovijetke na hrvatskom jeziku. Roditelji, bake i djedovi u zadnjim su redovima nestrpljivo čekali nastup svoje djece, koja su se okupila uz učiteljicu, razrednicu. Djevojčice i dječaci odjeveni u svečano sjeli su oko razrednice i uzbuđeno čekali trenutak nastupa. Toga su dana okončane višetjedne pripreme po razredima i trebalo se dokazati pred široj javnosti. Iz 1. razreda na natjecanju sudjelovalo je osam učenika, iz 2. deset, iz 3. osam, a iz 4. razreda također osam učenika. Kazivače su pripremile razrednice, učiteljice: Snježana Baltin, Katica Šokac, Kristina Kirhofer i Dejana Šimon. Prvaši su većinom kazivali basne grčkoga pisca Ezopa, a polaznici drugoga razreda – izuzev učenice Ružice Szabó Rác koja je kazivala pripovijetku Ljiljane Katić: Gospođica neću – zajednički su izvodili priču Grigora Viteza: Kakvu kome knjigu. Učenicima trećeg razreda pripovijedali su priče Višnje Stahuljak, Ljerke Puček, Ivane Goleš, Ivane Brlić Mažuranić i hrvatsku narodnu bajku, a najstariji naraštaj Grigora Viteza, Bruna Ferera, Marion Doolan, Nade Iveljić, Ljerke Puček i Zvonimira Baloga. U četvrtom je razredu također bilo skupnih nastupa učenika. Vječno

se pita pametno li je odabrati poduži tekst za kazivača? S jedne strane da, jer će se već u ranoj mladosti razviti njegova sposobnost lakšega pamćenja, s druge strane samo onda ako je on darovit, jer u suprotnome nakon nekoga vremena postane dosadnim. Rekviziti, osobno nisam zagovarač rekvizita pri kazivanju priče. Skupni i solonastup. Im tko drži da kod zajedničkog nastupa možda se gubi ili ne može se dokazati u tolikoj mjeri daroviti kazivač. Zajednički nastupi svakako su dobri, oni razvijaju sposobnost istovremenog pričanja i kretanja po sceni, a jednako tako učenici trebaju pogledom pratiti drugoga gdje se on nalazi, i u prostoru i u tekstu. I ako je tko darovit, može se to prepoznati u nekoliko

izgovorenih rečenica. I ovoga puta mogu tvrditi, što sam i do sada, lijepo je vidjeti darovite na sceni. Svima velika hvala za uloženi trud, i odabir teksta. Istina, pri odabiru naslova često se prigovara zašto nisu oni iz sveopće baštine Hrvata u Mađarskoj? Prosudbeni odbor – na čelu s predsjednicom i organizatoricom Klarom Bende Jenjik, te članicama: pripovjedačicom Marijanom Kovač i odgojiteljicom u vrtiću Zorkom Zorić – ni ovoga puta nije imao lak zadatak, ali odluka je pala.

Rezultati su natjecanja: u kategoriji 1.-2. razredi: I. mjesto: Nimród Polgár (1. r.), II. mjesto: Vilmos Rác Szabó (1. r.) i Ružica Rác Szabó (2. r.), III. mjesto: Mirko Gregoritz (1. r.). U kategoriji 3.-4. razredi: I. mjesto: Lilla Bendeskov (4. r.) i Tamara Káronyi (4. r.), II. mjesto: András Nagy-Sója (3. r.), III. mjesto: Bence Kovács, Milan Tresó (3. r.) te Georgios Georgopoulos, Dániel Pászota (4. r.). Posebna je nagrada pripala Miri Mohorović i Riti Faggyas (3. r.). Svim su sudionicima uručene povelje, a najboljima i knjige na hrvatskom jeziku. Ali prije proglašenja rezultata Marijana Kovač razveselila je publiku s dvojezičnom podravskom pričom iz zbirke „Soldat u majmunskoj državi“ sakupljača Đure Frankovića.

Kristina Goher

Predstavljena pomurska glazbena kultura u Sepetniku

Pomurski Hrvati trebaju biti neizmerno zahvalni međimurskom etnomuzikologu dr. Vinku Žgancu koji nije zaboravio njihovu bogatu glazbenu kulturu, sastavnicu međimurske baštine. i zabilježio njihove pučke popijevke. Zapisivaču je najveća zahvala ako se te popijevke i nakon pedeset godina pjevaju i ne izbrišu se iz spomena. Tomu su zaslužne mnoge kulturne skupine u Pomurju i hrvatske osnovne škole koje na različite načine njeguju to bogatstvo. Upravo to bogatstvo predstavljeno je na Susretu pomurskih hrvatskih kulturnih grupa u Sepetniku 23. studenoga kojemu je domaćin svake godine sepetnička Hrvatska samouprava, na čelu sa Zoltanom Markačem.

Na ovogodišnjem Susretu sudjelovalo je deset kulturnih skupina, među kojima su bili plesači, tamburaši i pjevači, njih je pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave na kajkavskom narječju, zahvalio je grupama da se iz godine u godinu odazovu pozivu: „Sako leto se spozijemo tu v Sepetniku na Susretu hrvatskih pomurskih zborova, kaj ne bi zabili naše lepe pomurske popevke ke su negda popevali i naši starci. Naš je zadatak da ih dale čuvlemo i popevlemo“, rekao je g. Markač. Kulturni su program započele pjevačice sepetničkoga „Veselog zbora“ (voditeljica: Laura Tancoš) čije se utemeljenje veže uz osnivanje prvog sasta-

Zoltan Markač

va Hrvatske samouprave, to im je već trinaesta godina da skupa pjevaju. Istina da među njima nema mnogo članica koje govore hrvatski jezik, ali u tome im pomaže Rozika Grabant rodom iz Pustare. Ona već umalo četrdeset godina živi u Sepetniku, ali svoj materinski hrvatski nije zaboravila iako se njime rijetko koristi, zato joj je drago što Hrvatska samouprava organizira takve priredbe, pa ima prilike „pospominati se“ s Hrvatima iz drugih naselja. U serdahelskome Mješovitom zboru Mura (voditeljica: Marija Vargović) takvih problema nema, svi govore hrvatski jezik i vrlo vole hrvatske popijevke, a i modernu hrvatsku glazbu. Ovaj put su nastupili s kaniškim Tamburaškim sastavom „Stoboš“ u kojem sastavu sviraju dvojica podrijetlom iz Serdahela. Među najstarijim je zborovima Keresturski pjevački zbor Ružmarin (voditeljica: Eržika Šelek). Već više desetljeća pjevaju zajedno i nastupaju s hrvatskim i mađarskim popijevkama, igrokazima. Uvijek nađu neku staru pomursku popijevku koja je manje poznata, a za to je zaslužna solopjevačica Margita Andrašek, koja je s vrlo starim popijevkama više puta dospjela na središnju Smotru međimurskih popijevaka „Međimurske popevke“. I ovaj put je iznenadila publiku s jednom prekrasnom baladom. Kaniški

Mješoviti pjevački zbor (voditelj: Stjepan Prosenjak), slično sepetničkome, utemeljen je nakon osnutka prvog sastava kaniške Hrvatske samouprave. Njegovo članstvo ne opada, postupno se priključuju i novi članovi i zapravo su oni stupovi hrvatske zajednice toga grada. Njih prati kaniški Tamburaški sastav „Stoboš“ (voditelj: Balint Horvat) koji su prerasli u izvrsne svirače. Ove su godine dobitnici titule „Vrijednost Zalske županije“, stoga su na popisu nematerijalne kulturne baštine Zalske županije. Tamburaši rade i na podučavanju podmlatka. Na tome se radi i u pomurskim hrvatskih školama. Tamburaški sastav „Kitica“ (voditelj: Robert Katanec) keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski“ osnovale su učiteljice Anica

Kovač i Erika Rac, da bi učenici kroz tamburašku glazbu čuvali pomursku glazbenu tradiciju. Neki su se od tih tamburaša priključili tamburašima kaniškog podmlatka. Uz pratnju kerestur-

Tamburaški sastav serdahelske škole „Katarina Zrinski“ i solopjevačica Mira Prosenjak

skih tamburaša solo je pjevala Vivijen Buda sa svojom mamom. U serdahelskoj Osnovnoj školi „Katarina Zrinski“ također se njeguje tamburaška glazba zahvaljujući nastavniku glazbe Žoltu Trojku. U zadnje vrijeme uz njih pjeva i solopjevačica Mira Prosenjak. Članovi Pjevačkog zbora KUD-a Sumarton (voditelj zbora: Jožo Đuric, plesača: Gordana Gujaš) prije nekoliko godina odlučili su se i za ples, pa na lijepe pomurske popijevke plešu uz pratnju Tamburaškog sastava „Sumartonski lepi dečki“ (voditelj: Grga Hodoš). Susret je potvrdio da se glazbena kultura pomurskih Hrvata njeguje i među mlađim naraštajima, naime na ovom susretu više od polovine izvođača bili su mladi, što daje nadu da će ova glazbena kultura biti poznata i među budućim naraštajima.

beta

Sepetnički „Veseli zbor“

Radujte se...

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave sela Kukinja, u tom je selcu 21. prosinca održana priredba pod nazivom „Radujte se, narodi“. Davno sam bila u Kukinju u takvom ozračju. Prepun dom kulture i prostor oko njega, mjesta ni za lijek. Brojni

Oko blagdanskog stola

Tanacov podmladak

Kukinjčani, ali i prijatelji sa strane, u prvom redu članovi KUD-a Tanac i roditelji šezdesetak osnovaca koji plešu u čak tri dječje skupine spomenutoga KUD-a koji su te večeri nastupili uz odraslu skupinu narečenoga KUD-a. U KUD-u nekada i sada brojni Kukinjčani, oni su u prvim redovima koreografija koje izvode u svome selu. Okupili su se u blagdanskome ozračju, a okupila ih je novoutemeljena kukinjska Hrvatska samouprava, na čelu s Ritom Klaić, uz Renatu Božanović i Tomislava Tarađiju. Novi ljudi, nove zamisli, novi načini rada, vidjelo se to i te večeri... Saznajemo da nisu naslijedili lako stanje, i kako su morali napraviti ozbiljne rezove, među kojima je i odricanje od održavanja Umjet-

Čestitari

Mati, otac i kći zajedno: Melita, Noemi i Ivica Barić

Najmlađi iz KUD-a Tanac

Prepuna dvorana

ničke plesne škole Baranja. Javnu su tribinu imali 11. prosinca 2019. godine. Ali ove večeri nismo se bavili spomenutim. Prekrasan Božićni stol, i prekrasni ljudi, djeca, roditelji oko njega. U Kukinju ima mladih hrvatskih obitelji što stasrosjedilaca što onih koji su svoj dom gradili u ovom selu, koje žele raditi za svoju djecu, od kojih mnoga pohađaju upravo Hrvatsku školu Miroslava Krležu. Dvosatni program ni na trenutak nije davao predah ni plesačima ni gledateljima... Nazočne je pozdravila načelnica sela Kukinja Julija Mali i predsjednica Hrvatske samouprave Rita Klaić.

Čestitari KUD-a Tanac, plesovi bunjevačkih, rackih i bošnjački Hrvata, nastup kukinjske djece, božićni stol, gajdaši, Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe... Druženje, adventsko u Kukinju. Prekrasan doživljaj, u Božiću bijelom i začaranom, radosnom i svetom... koji zbližava svijet...

Branka Pavić Blažetin

Hrvatsko-mađarski nogometni turnir

Hrvatska samouprava grada Dombovara (Hrvati ga zvuha) Dumvar) 20. listopada priredila je Hrvatsko-mađarski nogometni turnir u Tutišu (Csikóstöttös). Na turniru je sudjelovalo četiri momčadi: Željezničari iz Osijeka, Veterani iz Čepina, čelnici dombovarske Željeznice i Hrvatska samouprava grada Dombovara. U organizacijskim poslovima pomogao je Antal Kóhalmi, kapetan momčadi dombovarskih Željezničara, koji već dugi niz godina surađuje s kolegama iz Hrvatske. Na ovogodišnjem turniru najbolji su ispali nogometaši momčadi osječkog Željezničara.

Nadmetanje momčadi u prekrasnom vremenu održano je na nogometnom igralištu NK Sečuj-Tutiš (Kaposszekcső-Csikóstöttös). Prije nego što bi počele utakmice, momčadi su se poredali na svečano otvorenje Turnira i kako to biva na međunarodnim turnirima, oglasile su se himne Hrvatske i Mađarske. Priredbu su uveličali svojom nazočnošću Drago Horvat, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu, i Árpád János Potápi, državni tajnik, parlamentarni zastupnik. Attila Árok, dopredsjednik dombovarske Hrvatske samouprave pozdravio je sve uzvanike, bivšeg i sadašnjeg načelnika naselja Csikóstöttösa Szilárda Pintéra, koji je već otprije bio pomagač hrvatskih priredaba u gradu. Zatim se generalni konzul Drago Horvat obratio nazočnima, čestitao je novoizabranim zastupnicima Hrvatske samouprave, koji su započeli treći mandat djelovanja i zahvalio im na dosadašnjem trudu. Rekao je da hrvatsko-mađarske veze imaju višestoljetnu prošlost, ali te odnose na tim temeljima i danas treba graditi, njegovati na svim područjima života. U tome pečuški Konzulat nadalje pruža svesrdnu pomoć. Reče da u toj izvrsnoj suradnji dviju zemalja mnogo znače upravo takvi sportski susreti na kojima se povezuju ljudi, šire se poznanstva i stječu se nova prijateljstva. Naglasio je da članstvo Europske unije pruža mogućnost i osigurava sredstva za prekograničnu suradnju, što ubuduće treba još bolje iskoristiti. Árpád János Potápi, državni tajnik, izrazio je zadovoljstvo što su redoviti programi dombovarske Hrvatske samouprave na polju sporta, kulture i sadržaja zajedničke prošlosti, odozdola građe, njeguju i razvijaju dobru prijateljsku suradnju Hrvatske i Mađarske. Sva se ta događanja uklapaju u vanjskopolitičke ciljeve mađarske vlade, uz koje i ubuduće daje svu pomoć. Međuna-

rodni se nogometni turnir završio pobjedom osječkih Željezničara koji su na kraju od generalnog konzula Drage Horvata preuzeli pobjednički pehar. Drugo je mjesto osvojila momčad dombovarske Hrvatske samouprave kojima je pehar predao predsjednik Samouprave Gabor Varga-Stadler. Treće je mjesto pripalo dombovarskim Željezničarima, oni su svoju nagradu preuzeli od gradonačelnika koji je obećao da će sljedećem turniru biti domaćin sam grad Dombovar. Nakon svečanog zatvaranja Turnira nogometaši i uzvanici su se družili uza zajednički ručak u tutiškom Seoskom domu. -mcc-

BUDIMPEŠTA

U organizaciji Hrvatske samouprave Staroga Budima – Bekašmeđera, 24. siječnja 2020. u 16 sati u Komornoj dvorani „Esernyös“ (III. okrug, Fő tér 2) bit će predavanje povjesničara dr. Dinka Šokčevića o gradišćanskim i pomurskim Hrvatima. Predavanje će biti održano na mađarskom jeziku. Riječ je prvom u nizu predavanja o etničkim skupinama Hrvata u Mađarskoj. Organizatori mole da svoj dolazak potvrdite na adresi: obudaihorvatok@gmail.com.

Hrvatska je samouprava XV. okruga prije 15 godina potpisala Sporazum o suradnji s Općinom Donji Kraljevec, naseljem Sumarton i Samoupravom XV. okruga. Povodom ove obljetnice, u prostorijama budimpeštanske Umjetničke i glazbene škole „Jenő Hubay“ (XV. okrug, Bocskai u. 70 – 78) 25. siječnja 2020. godine u 16.45 održat će se sastanak, na kojem će biti predstavnici potpisnika i potpisnici toga službenog dokumenta. Potom u 17.30 u koncertnoj dvorani škole upriličit će se kulturni program u kojem će sudjelovati KUD-ovi iz Donjega Kraljevca i Sumartona, puhači Umjetničke i glazbene škole „Jenő Hubay“, Plesni ansambl „Szilas“, te pjevat će Oršolja Kuzma.

BIKE

Hrvatska samouprava Bika, s novom predsjednicom Zitom Popović, srdačno vas poziva na tradicionalni Hrvatski bal, 18. januara, u subotu, u Restoran Fördő. Od 18 uri je prijem gostov, a u 19 uri otvaranje bala. Nastupa mjesni hrvatski jačkarni zbor Danica, svira Freya band.

SAMBOTEL

Hrvatska samouprava Petrovoga Sela i Općina Petrovoga Sela srdačno vas pozivaju na Hrvatski bal Željezne županije, 25. januara, u subotu, u sambotelisku Kulturnu i športsku dvoranu Agora. Od 18 uri se čekaju gosti, u 19 uri slijedu pozdravne riči i kulturni program. Od 20 uri će goste zabavljati grupe iz Petrovoga Sela: TS Žgano, Timar trio, „Stari“ Pinka Band, Koprive i Pinka Band.